

Bilag I.

FOLKETINGSSSEKRETÆREN

Marts 1974.

Hvor vidtgående kan et lovforslag ændres under folketingsbehandlingen?

I anledning af det i et møde i udvalget for forretningsordenen fremsatte ønske om et notat om, hvor vidtgående ændringsforslag der kan stilles til et lovforslag under dets behandling i folketinget, skal nedenfor anføres nogle citater fra den juridiske litteratur, hvori spørgsmålet er omtalt.

I „*Juridisk Grundbog*“ ved von Eyben, 2. udg. 1967, side 100-102, hedder det:

„*H. Spørgsmålet om, i hvilket omfang der kan ske ændringer i løbet af folketingsbehandlingen*“

Det er klart, at der er grænser for, hvor omfattende ændringer der må foretages i løbet af folketingsproceduren. Jo mere forskellig den — ved 3. behandling — vedtagne lov er fra det fremsatte forslag, desto mere er kravet i Grundlovens § 41 om, at lovforslag skal undergives 3 behandlinger, udvandet. På den anden side er det naturligvis i overensstemmelse med folketingsbehandlingens formål, at der sker ændringer; tinget er ikke reduceret til et veto- eller approbationsorgan. Men spørgsmålet er, hvor grænsen for ændringsadgangen går.

I nyere statsretlig litteratur ses spørgsmålet kun behandlet i *Ross og Ernst Andersen II. 94*, hvor det udtales:

„... kan det ... spørges, hvor indgribende ændringer et ting kan vedtage ved 2. og 3. behandling, uden at lovforslaget derved mister sin identitet. Spørgsmålet er ikke uden betydning, da det ikke kan bestrides, at ændringerne kan være så indgribende, både hvad titel og indhold angår, at der må siges at foreligge et helt nyt lovforslag. Da grænsen her imidlertid er skønsmæssig, må det overlades til tingets formand at påse grænsens overholdelse ...“.

Det følger af FF § 4 („Formanden leder forhandlingerne i tinget ...“), at spørgsmålet i det enkelte tilfælde bør afgøres af formanden.

Der lader sig ikke opstille nogen fast retningslinje for afgørelsen. Den i teorien formulerede sætning, hvorefter vægten lægges på, om lovforslagets identitet er ændret, giver næppe megen vejledning. Og der kan næppe generelt siges andet og mere, end at der må anlægges en konkret vurdering af, om ændringsforslagene under hensyn til deres indhold og formål er så forskellige fra det fremsatte forslag, at det ikke er forsvarligt at unddrage dem en fuldstændig tingsbehandling. I forbindelse hermed må fremhæves, at overgangen i 1953 til etkammer-system kræver større tilbageholdenhed med hensyn til at acceptere ændringer i folketingsprocedurens løb.

Se herved mindretalsudtalelsen i FT 1959/60, tillæg B., sp. 1611, hvis generelle udtalelse herom må tiltrædes.

Nogle specielle spørgsmål skal berøres.

At et lovforslag ændres således, at den oprindelige overskrift ikke længere er dækkende (og derfor også må ændres) indebærer ikke nødvendigvis en „identitetsændring“, jfr. lov nr. 472 af 1. oktober 1945 om svangerskabshygigjejne.

At et udvalg vælger at udforme sine ændringsforslag som en helt ny redaktion af det fremsatte lovforslag, betyder heller ikke nødvendigvis, at ændringsgrænsen er overskredet.

Se herved FT 1959/60, tillæg B., sp. 1609-16, og fkt. forh., sp. 6531.

Det er heller ikke ubetinget udelukket under behandlingen at fremsætte ændringsforslag, der betyder og eventuelt er formuleret som ændringsforslag til en lov, om hvis